

הרב שמעון יהודה הכהן שקופ זצ"ל

YESHIVA UNIVERSITY
TORAH MITZION
KOILEL OF CHICAGO
ENRICH • ENGAGE • INSPIRE

ס פ ר

ש ע ר י י ש ר

בו נפתחים שבעה שערים

חקרי הלכות בדיני הספקות רובא וחזקה ובדיני עדות

ט א ת י

שמעון יהודה בלאטנר המוסלג ויר"א יצחק שמואל ז"ל הכהן שקאם

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ט

כרך ראשון

שער א-ד

הוצאת בית מסחר ספרים של קדיש בה"ד דוד ושעיהו ז"ל

קושצ'קאוויטש, בביאליסטוק רחוב סודור 23

ס. ק. א. 145.553

KSIEGARNIA I WYDAWNICTWO

K. Koszczekowicz Białystok Surazska 23

P. K. O. 145,553

Printed in Poland

הקדמת הרב המחבר

יתברך הבורא ויתעלה היוצר שבראנו בצלמו ובדמות תבניתו (בראשית א כז), וחיי עולם נטע בתוכנו שיהיה אדיר חפצנו, להיטיב עם זולתנו, ליחיד ולרבים בהוה ובעתיד בדמות הבורא כביכול (נוסף דבורה לרמ"ק פ"א), שכל מה שברא ויצר היה רצונו יתברך רק להיטיב עם הנבראים. כן רצונו יתברך שנהלך בדרכיו כאמור 'והלכת בדרכיו' (דברים כח ט), היינו שנהיה אנחנו בחירי יצוריו, מגמתנו תמיד להקדיש כוחותינו הגופניים והרוחניים לטובת הרבים כפי ערכנו, ולדעתי כל ענין זה נכלל במצות ה' של 'קדושים תהיו' (ויקרא יט ב), דהנה במדרש (ויקרא פכ"ד פרשה ט) אמור על מקרא זה: "יכול כמוני, תלמוד לומר 'כי קדוש אני', קדושתו למעלה מקדושתכם". וביסוד מצוה זו של קדושה איתא בתורת כהנים (קדושים א): 'קדושים תהיו פרושים תהיו, והרמב"ן ז"ל בפירושו על התורה (ויקרא יט ב) האריך לבאר ענין פרישות האמור במצוה זו, שהוא להתרחק מן הנאות ותענוגים יתירים, אעפ"י שהם מעשים שאינן אסורים לנו. ובציור מבליט אומה שאפשר לאדם להיות 'נבל ברשות התורה' יעוין שם בדבריו הקדושים. ועפ"ז לכאורה דברי המדרש אינם מובנים, איך שייך בענין פרישות להתדמות להקדוש ברוך הוא, שעל זה השמיענו הכתוב שלא כן רצונו יתברך, שהרי אומר יכול כמוני, תלמוד לומר 'כי קדוש אני, קדושתו למעלה מקדושתכם'. וביותר קשה להבין מה שמסיק 'קדושתו למעלה מקדושתכם', דבמובן זה עלינו להבין דבאמת יש דמיון בהקדושה שה' דורש מאתנו לקדושתו יתברך, אלא שקדושתו יותר כוללת ומקפת. ואם נאמר דעיקר מובן הקדושה, שה' דורש מאתנו במצוה זו של קדושים תהיו להתרחק מן המותרות, קדושה זו אינה מתיחסת כלל לה' יתברך.

לכן נלענ"ד, שבמצוה זו כלול כל יסוד ושורש מגמת תכלית חיינו, שיהיו כל עבודתנו ועמלנו תמיד מוקדשים לטובת הכלל. שלא נשתמש בשום מעשה ותנועה, הנאה ותענוג שלא יהיה בזה איזה ענין לטובת זולתנו. וכמובן בכל הקדשות שהוא התיחדות למטרה נכבדה. והנה כשהאדם מישר הליכותיו ושואף שתמיד יהיו דרכי חיי מוקדשים להכלל, אז כל מה שעושה גם לעצמו, להבראת גופו ונפשו, הוא מתיחס גם כן אל מצות קדושה. שעפ"ז יטיב גם לרבים, שבטובתו לעצמו הוא מטיב עם הרבים הצריכים לו. אבל אם הוא נהנה הנאה מן סוג המותרות, שאינן דרושות להבראת גופו ונפשו, הנאה זו היא נגד הקדושה, שבזה הוא מטיב לעצמו לרגע לפי דמיונו. ולזולתו אין שום תועלת. ועפ"י דבר זה ענין מצוה של פרישות הוא תמצית מיסוד מצות קדושה, הנכרת בפועל בדרכי ההנהגה של האדם. אבל ברעיון ושאיפת הרוח מתרחבת מצוה זו גם על כל מפעליו ומעשיו של האדם גם בינו לבין המקום. וביחס זה, מתדמה ענין קדושה זו לקדושת הבורא יתברך באיזה דמיון קצת, שכמו שבמעשה של הקדוש ברוך הוא בהבריאה כולה, וכן בכל רגע ורגע שהוא מקיים את העולם, כל מעשיו הם מוקדשים לטובת זולתו, כן רצונו יתברך שיהיו מעשיו תמיד מוקדשים לטובת הכלל ולא להנאת עצמו.

יסוד ושורש מגמת תכלית חיינו

25

30

אמנם אם יאמר האדם להכניע את טבעו להגיע למדה יתירה עד שלא יהיה בנפשו שום מחשבה ושאיפה להיטיב לעצמו, וכל שאיפותיו יהיו רק להיטיב לאחרים, ובאופן כזה תהיה שאיפתו להגיע לקדושת הבורא יתברך. שרצונו יתברך בכל הבריאה והנהגת העולם רק להיטיב לנבראים ולא לעצמו יתברך כלל וכלל, שבהשקפה ראשונה היה אפשר לומר שאם יגיע אדם למדרגה זו יגיע לתכלית השלמות. ולכן הורו לנו חז"ל במדרש זה שלא כן

להיטיב לאחרים להגיע לקדושת הבורא

35

הוא, שאין לנו להשתדל להדמות לקדושת הבורא יתברך בצד זה, שקדושת הבורא למעלה
 מקדושתנו. שקדושתו יתברך היא רק לנבראים ולא לעצמו יתברך, שלא נתוסף ולא יתוסף
 שום יתרון להבורא ע"י מעשיו שעשה ועושה, וכל רצונו יתברך רק להיטיב לנבראים. אבל
 מה שרוצה מאתנו אינו באופן זה, שהרי הורה לנו רבי עקיבא (בבא מציעא סב.) 'חייך קודמים',
 וגם רמזו לנו לפרש את המקרא 'ואהבת לרעך כמוך' בדרך שלילי שבת לא עא 'מאי דעלך
 5 סני, לחברך לא תעביד'. אבל בדרך חיובי ראוי לאדם להקדים את טובת עצמו. ועוד יש מקום
 שביסוד בריאת אדם נטע הבורא יתברך בו תשוקת אהבת עצמו במדה גדולה מאד, שהרי
 אמרו חכמי האמת במטרת כל העבודה בזה הלשון: 'רצה האין סוף ברוך הוא להיות מטיב
 הטבה שלמה שלא יהיה אפילו בושט למקבלים' עד כאן לשון קל"ח פתחי חכמה פרק ד. וענין
 10 זה מבהיל שעד היכן מגיע כח אהבת עצמו, שרוצה אדם בקב שלו יותר מקבין שינתן לו אף
 מידי הקדוש ברוך הוא אם יהיה מתנת חנם. מזה מובן שמדת אהבת עצמו היא רצויה בעיני
 הקדוש ברוך הוא, רק 'צדיקים ילכו בה ופושעים יכשלו בה' (עפ"י הושע יד ז).

רגשי
 אהבת
 עצמו
 ורגשי
 אהבת
 זולתו, הם
 כצרות זו
 לזו

ולדעתי, הנה מלבד כל הרעות והחטאים שהעולם מלא מהם, לרגלי מדה זו של אהבת
 עצמו, הנה גם לנסיון העושר תצטרף מדה זו להכשילו עד התהום. כמו שכתוב
 15 'פן אשבע וכחשתי' (משלי ל טו). שלרגלי גודל תשוקת האדם בקב שלו, הנה אם חננו ה' בעושר
 ויהיה מאמין באמונת האמת שהכל של הקדוש ברוך הוא, הרי הוא עני באמת, ומה שיש לו
 אינו שלו. אבל אם יכפור בה' אז הכל שלו והוא עשיר ממש לפי דעתו. ועל כן למלא תשוקתו
 לזכות בעשרו, הוא מתרגל לכפור בה', ואז ממלא תאוותו בשלמות. וכן אפשר להרגיש ענין זה
 גם בקנין העושר היותר גדול שהוא קנין החכמה, למרגיש בה. שאם לא ישתדל האדם לפי
 20 ערך מעלתו בקנין תורה להשיג חכמת היראה והאמונה הטהורה, אז יש מקום להכשל ע"י
 התגברות מדת אהבת עצמו. וכמו שמדה זו גורמת לרעה על כל העוסקים בחכמות חיצוניות,
 שלעומת שהיה ראוי שיתוסף מראה ע"י התרחבות ידיעתם במעשה ה'. וכאמור 'השמים
 מספרים כבוד אל' (תהילים יט ב), הנה הם נופלים ויורדים למטה, שאם יאמינו שכל חכמתם
 וקנינם לא להם הוא, הרי אז אבדו כל עשרם, ורק ע"י הכפירה יתעשרו, כי כל מה שיתרונם
 25 בהם הכל להם הוא, ואז יש להם להתגאות בקנינם. ועל דרך זה יש לבאר האמור 'ישמח
 משה במתנת חלקו כי עבד נאמן קראת לו'. היינו שאין לשמוח במתנת חלק החכמה, רק אם
 הוא עבד נאמן, שחושב שהכל אינו שלו ורק לרבו ואדונו, אז שמחה שלמה בקנין החכמה.
 ולולא זאת אפשר שאין שמחה בקנין החכמה, שע"י ח"ו יוכל להגיע לידי כפירה ח"ו. והנה
 אם בהשקפה ראשונה רגשי אהבת עצמו ורגשי אהבת זולתו, הם כצרות זו לזו, אבל עלינו
 30 להשתדל להעמיק בזה למצוא הסגולה המאחדת אותם אחרי כי שניהם דורש ה' מאתנו.

אבל עלינו
 להשתדל
 להעמיק
 בזה
 למצוא
 הסגולה
 המאחדת
 אותם
 אחרי כי
 שניהם
 דורש ה'
 מאתנו

וסגולה זו היא, שיתברר ויתאמת אצל האדם איכותו של ה'אני' שלו. כי בזה יומדד מעלת
 כל האדם לפי מדרגתו האיש הגס והשפל, כל 'אני' שלו מצומצם רק בחמרו
 וגופו. למעלה ממנו, מי שמרגיש ש'אני' שלו הוא מורכב מגוף ונפש, ולמעלה מזה מי שמכניס
 לה'אני' שלו בני ביתו ומשפחתו. והאיש ההולך עפ"י דרכי התורה, ה'אני' שלו כולל את כל עם
 35 ישראל. שבאמת כל איש ישראל הוא רק כאבר מגוף האומה הישראלית. ועוד יש בזה מעלות
 של איש השלם, ראוי להשריש בנפשו להרגיש שכל העולמות כולם הוא ה'אני' שלו, והוא
 בעצמו רק כאבר קטן בתוך הבריאה כולה, ואז גם רגש אהבת עצמו עוזר לו לאהוב את כל
 עם ישראל ואת כל הבריאה כולה. ולדעתי מרומז ענין זה במאמרו של הלל ע"ה שהיה אומר

במכונה
גדולה גם
מסמר
היותו
קטן הוא
דבר חשוב
מ

אם 'אין אין אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני' (אבות א יד), היינו שראוי לכל אדם להתאמץ לדאוג תמיד בעד עצמו, אבל עם זה, יתאמץ להבין שאני לעצמי מה אני. שאם יצמצם את ה'אני' שלו בחוג צר כפי מראית עין, אז 'אני' זה מה הוא, הבל הוא וכאין נחשב. אבל אם תהיה הרגשתו מאומתת, שכללות הבריאה הוא האדם הגדול, והוא ג"כ כאבר קטן בגוף הגדול הזה, אז רם ונשא גם ערכו הוא. שבמכונה גדולה גם מסמר היותו קטן אם רק משמש כלום להמכונה, הוא דבר חשוב מאד. שהכלל בנוי מפרטים, ואין בכלל אלא מה שבפרט.

וכן ראוי להתבונן על כל מתנות שמים מטל שמים ומשמני הארץ שהם נתונים לכלל ישראל כולו, והתחלקותם להיחידים הוא רק בתור גזברות, על מנת שיחלקם לנצרכים, לכל אחד כחלק הראוי לו, וליטול לעצמו כפי חלקו הראוי לו. ועפ"י דבר זה יובן סגולת הצדקה שמעשרת את בעליה. כמו שדרשו חז"ל על הכתוב דברים יד כב 'עשר תעשר', 'עשר בשביל שתתעשר' (תענית טו), שכמו שהממונה על אוצרות הממשלה באוצר קטן, אם ישמור תפקידו כראוי, אז יתמנה להיות גזבר על אוצר גדול מזה, אף אם לא יצטיין במעלות אחרות. להיפך, אם יתגלה חסרון במשמרתו, לא יועילו לו כל מעלות שימצאו בו, ויורידוהו למשרה קטנה מזה. כמו כן באוצרות שמים הנתנים לאדם. אם מעשר כראוי, ממלא תפקיד הגזברות שלו כראוי ליטול לעצמו כפי דרכי התורה, ומחלק למי שראוי כמו כן עפ"י הוראת התורה, אז יתעשר ויתמנה לגזברות על אוצר גדול מזה. וכן הלאה למעלה למעלה, למען יתקיים רצון העליון בהטבת הכלל ע"י שמירת האוצר, ובזה איש נאמן רוח עושה רצון קונו יתברך.

וכן אפשר להרגיש בענין המסופר בגמ' (תענית כא) מעשה נורא, באיש קדוש נחום איש גם זו. שע"י שפעם אחת לא מלא חובתו במצות צדקה לפי הרגשתו, גזר על עצמו שיסומא עיניו ויתגדמו ידיו ויתקטעו רגליו וכן נתקיימה גזירתו. והוא כפי הדרך הנהוג אצל השרים הגדולים, שאם מרגיש בעצמו שלא מלא חובת משמרתו, הוא מגיש בקשה לפטרו ממשמרתו. כל זה נהג בעצמו איש קדוש זה אחרי שידע בעצמו שכל כוחותיו אינם שלו והוא רק כגזבר על זה. לכן אם רק קרה לו משגה בשמירת תפקיד הגזברות שלו, גזר על כל אבריו להתפטר מעבודתם. וכן הוא בשפע טל שמים של קניני החכמה, שראוי לכל איש שחננו העליון יתברך איזה יתרון חכמה, להשריש בנפשו שורש עמוק, שקנין זה לא ניתן לו לעצמו, רק להיות כגזבר על זה לחלק למי שראוי לזה. ואם ישמור כראוי תפקיד זה, ללמד למי שראוי ללמד, אז יתעלה למשרה גדולה מזה, ויתעשר יותר ויהיה גזבר על אוצר גדול מזה. ואולי יש להסביר ענין זה מה שאמרו 'מתלמידי יותר מכולם' (תענית ז), שמלבד ענין הטבעי שבזה, הנה סגולת הצדקה והמעשר הרוחני מועיל לזה להתעלות ולהתגדל, כמו בסגולת מעשר כספים כנ"ל.

ולראשית ההכשרה לזה שיהיה ראוי לקנין תורה, הצריכה תורה תנאים מיוחדים. ותנאי הראשון הוא העמל והיגיעה. כמו שדרשו חז"ל 'אם בחוקתי תלכו שתהיו עמלים בתורה' (רש"י ויקרא כו ג) ושאר ענינים הדרושים לקנין תורה. ואפשר לבאר עפ"ז ענין שבירת הלוחות. שלא ראיתי ביאור ענין זה. שבהשקפה ראשונה הוא ענין סתום. היתכן שמשה רבינו ע"ה היה חושב שבשביל שעשו ישראל את העגל, ישארו בלי תורה ח"ו. והיה ראוי לו להמתין מללמדם עד שיתקנו מעשיהם, אבל לא לשברם לגמרי. ואחר כך להתנפל לפני ה' לבקש לוחות שניות. והנה חז"ל קבלו, שסגולה מיוחדת היתה בלוחות הראשונות. דאמרינן בגמ' (עירובין נז) מאי דכתיב חרות על הלוחות, אלמלא לא נשתברו הלוחות הראשונות לא

הונא
הראשון
לקנין
התורה
הוא העמל
והיגיעה

35

נשתכחה תורה מישראל. היינו שהיתה סגולה בהם שאם למד אדם פעם אחת, היה שמור בזכרונו לעולם. וענין זה הרגיש משה רבנו ע"ה שעלול עי"ז להיות חלול הקודש נורא מאד. שאפשר שיזדמן שיהיה איש מושחת ומגואל במעשים רעים, בקי בכל חדרי התורה. ולמד משה רבינו ע"ה ק"ו מקרבן פסח שאמרה תורה 'וכל בן נכר לא יאכל בו' (שמות יב מג). ולכן מצא משה רבנו ע"ה שראוי שלוחות אלה ישתברו ולהשתדל לקבל לוחות אחרים. היינו, דהלוחות הראשונים היו 'מעשה אלקים' (שמות לב טז) כמו גוף הכתב כמו שמפורש בתורה. והלוחות האחרונים היו מעשה ידי אדם כמו שכתוב 'פסל לך שני לוחות אבנים' (שמות לד א). וענין הלוחות הוא דבר המעמיד ומקיים שלא יהיו אותיות פורחות באויר. וכיון שהיו מעשה ה' היה עומד לעד. אבל השניות שהיו מעשה אדם אינם מתקיימים רק בתנאים וגדרים. ותחלת קבלת התורה ע"י משה רבנו ע"ה היתה דמות ואות לכל בני ישראל מקבלי התורה. שכמו שאמר הקדוש ברוך הוא למשה רבנו ע"ה 'פסל לך שני לוחות אבנים', כמו כן הוא רמז לכל מקבלי התורה. שיכין כל איש ישראל לוחות לעצמו, לכתוב עליהם דבר ה'. וכפי הכשרתו בהכנת הלוחות, כן תהיה קבלתו. מתחילה, וכן גם אחרי זה אם יתקלקלו אצלו הלוחות, אז לא תתקיים התורה. ועי"ז לא יהיה מצוי כל כך ענין פחד משה רבנו ע"ה, שלפי ערך מעלת האדם ביראת ה' ובמדות, שהוא לוח לבנו, לפי ערך זה ינתן לו מן השמים קנין התורה. ואם יפול אחר כך ממדרגתו, לפי ערך זה תשכח התורה ממנו. וכמו שאמרו חז"ל (הוריות יג) שכמה ענינים גורמים לשכחת התורה ר"ל, ועל דבר גדול זה אמרו חז"ל לפרש את הכתוב בסיומא של תורה דברים לד יב, 'ולכל היד החזקה אשר עשה משה לעיני כל ישראל'. ולדעתי יש להמתיק בזה מה שדרשו חז"ל (נדרים לה) על הכתוב פסל לך, לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות. והוא ענין נפלא, שלא מצא הקדוש ברוך הוא סבה אחרת להעשיר את משה רק ע"י פסולת של הלוחות. ועפ"י האמור, יש לפרש ענין זה שעפ"י השתנות הכנת הלוחות, ניתן מקום למקבלי תורה לפחוד, לקבל עליהם עול תורה. שהרי עפ"י ראווי לכל באי שערי תורה להפריש את עצמם מכל עסקי העולם. וכדרשם על הכתוב 'לא מעבר לים הוא' (דברים לג), שלא תמצא לא בסחרנים ולא בתגרנים (עירובין נה). מה שאין כן שאם היו הלוחות הראשונים קיימים, שאז היה די לקבוע שעה קלה לתורה, ולעסוק רוב העתים במסחר וקנין. ולענין זה הראה הקדוש ברוך הוא שיהיה משה רבנו ע"ה לאות לכל מקבלי התורה שיזמין ה' להם פרנסתם בתוך עשית הלוחות איזה פסולת, שעל ידי זה יתפרנסו.

כפי הכשרתו בהכנת הלוחות, כן תהיה קבלתו

והנה אנכי אשר בחמלת ה' עלי שם חלקי בין העמלים עם הציבור, אשר בשנת תרמ"ד נקראתי ע"י דו"ז הג' ר"א גארדאן ז"ל, להיות מורה לתלמידים בטעלו בהישיבה שמה, ובשנת תרס"ג לעיר מאלטש, ובשנת תרס"ז לעיר בריינסק, ובשנת תר"פ להורדאנא, וזכיתי למשוך אחרי לב שומעי לקחי בכל המקומות של מרביצי התורה הנ"ל, אשר כל זה הוא לא לפי מעשי ולא לפי כשרונותי, רק בסגולת עשר תעשר כמש"כ, שמעודי עד היום, עתותי מעושרים לעצמי ולשומעי לקחי.

ולכן אקוה אשר גם בהוצאת ספרי זה להפיצו לרבים, יחנני הטוב והמטיב למשוך את לב העמלים בעומק הלכה, להגות בו ולהוסיף לקח ויהיה חלקי עמהם סלה, והנה אדע שספרי זה לא יהיה מקובל לכל, כי הרבה לומדים לא הורגלו להגות בדרך העיון, כפי דרך העיון הסובב והולך ברוב הענינים הנאמרים בספרי זה, שהרבה דרכים לתורה וכל אחד מוצא טעם לפי הרגלו, ועוד לזה שרוב הענינים המתבארים בו הם ענינים הדרושים עיון ויגיעה,

הנה אדע שספרי זה לא יהיה מקובל לכל

כדבר
שצריך
עיון ויגיעה
תלוי עיקר
הדבר אם
המתלמד
מאמין
במעליו
המלמדו

ולא יתפסו גם בלב מבין בהבטה בעלמא, ולא כל אדם רוצה לתלות החסרון בעצמו מחמת עומק המושג וחסרון המשיג. ושמעתי דבר נאה ומתקבל בשם גיסי המנוח הרה"ג מוה"ר שלמה זלמן בהר"ר קלמן אבעל מטעלו, בהא דמסופר בגמ' (בבא קמא כ) בסוגיא דזה נהנה וזה לא חסה, דרב חסדא בעי מרמי בר חמא והשיב לו לכי תשמש לי, שקל סודרא כרך ליה. דבהשקפה ראשונה מתמיה, וביאר הרב הנ"ל שהענין הוא, שבדבר שצריך עיון ויגיעה תלוי עיקר הדבר אם המתלמד מאמין במעלת המלמדו, אז אם לא יבין בראשונה, יתלה החסרון בעצמו, ויוסיף אומץ ליגע את עצמו ואז יבין באחרונה. אבל אם דברי המלמדו קלים בעיניו ולא שוה לו להתאמץ לעמול בהם, אז אם לא יקבל הדברים במשקל הראשון יניחם או יבטלם בלבו ודיו. ולכן כאשר ידע רמי בר חמא את עומק הענין שרצה ללמדו, לא רצה ללמדו עד שיתאמת לו שרב חסדא משתוקק להתלמד ממנו כתלמיד מרב, ולכן לא למדו הדבר עד שישמש אותו כתלמיד לרב, ודברי פי חכם חן.

ועפד"ז

אפשר לבאר מה שדרשו חז"ל על הכתוב 'ואברהם זקן בא בימים' (יומא כת), אמר רמי בר חמא מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם. אברהם זקן ויושב בישיבה, ולא נתבאר מהיכן למדו ענין זה מקרא זה, ועפי"ד י"ל דהנה בג' (בבא מציעא פז) איתא, עד אברהם לא היו זקנה ומאן דהוי בעי לאשתעי בהדי אברהם הוי משתעי בהדי יצחק, ביצחק הוי משתעי באברהם, אתא אברהם ובעי זקנה, שנאמר ואברהם זקן בא בימים, וענין זקנה האמור בזה, הוא שיבה המתגלה לכל עין רואה, ולכן למדו חז"ל מזה שהיה אברהם יושב בישיבה, שעיקר התועלת להכיר מעלת הזקנה הוא למתלמד, שאם יכיר שראוי לפניו להעמיק עיונו בדברי מלמדו, אז ישיג התועלת הנרצה כמש"כ.

וכן

אחשוב שרק אלה אשר ייקרו דברי בטרם ראו או שמעו, ימצאו חפץ להגות בספרי זה וישוו בעיניהם גם להעמיק עיונם אם גם לא יבינו במשקל ראשון, ואז יקבלו דברי בע"ה. אבל ראוי לידע ולהתבונן לדעתי מה שאמרו חז"ל (חגיגה טו), ורבי מאיר היכי גמר תורה מפומיה דאחר, והא אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן מאי דכתיב 'כי שפתי כהן ישמרו דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ה' צבאות הוא', אם דומה הרב למלאך ה' צבאות יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו. ומסיק הש"ס לא קשיא הא בגדול הא בקטן. וראוי להבין לפי"ז איך סתים רבי יוחנן דבריו, שדבריו רק בקטן ולא בגדול. וי"ל דכאשר נדקדק מה שאמר רבי יוחנן יבקשו תורה מפיהו, ולא אמר ילמדו ממנו. דבאמת הלומד מתבירו, אינו לומד מפי המלמדו, אלא שומע ושוקל בפלס שכלו, והוא מבין הדבר וזה אינו לומד 'מפי' המלמדו רק משכל של המלמד. ותורה מפה נחשבת אם מקבל הדברים כפי ששמע בלי בקורת, ועל ענין זה אמר רבי יוחנן שלקבל תורה מפה, אינו ראוי רק אם הרב דומה למלאך ה' צבאות.

אם
לא יבין
בראשונה
יתלה
החסרון
בעצמו,
ויוסיף
אומץ ליגע
את עצמו
ואז יבין
באחרונה

ולפי"ז

(חסר שורה בקטע זה) מרומז בדברי רבי יוחנן הבדל בין קטן לגדול, דקטן לומר תורה מפה, שאינו ראוי לבקר מה לקרב ומה לרחק, וגדול שיש בכוחו לבקר אינו לומד תורה מפה. וכמו כן ראוי לעורר לכל ההוגה בספרי אחרונים, לדבר זה יש ללמוד מהא דאמרינן בגמ' (בבא מציעא פה) פרק השוכר את הפועלים, דאמר רבי חייא אנא עבידנא דלא תשתכח תורה מישראל, ומפרש שם שהיה זורע פשתים ומגדל נישבי וצד צבאים ועושה קלפים, וכותב חומשים. לרמז דכל מה שיש בכוחנו להחל מהתחלת התורה, עלינו לעשות בעצמנו לפי ערך שהורשה לנו לחקור

ספרי זה
אינו ספר
שרת,
רק ביאור
הלכות

ולהתבונן, ולא לסמוך על דברי הגדולים שקדמונו. וגילוי דעתי זאת יהיה לי להכרעת כף זכות להוגים בספרי אם ימצאו דברי סותרים לדברי גדולים שקטנם עבה ממתני. או שכוונתי לדברי גדולים, ולא הבאתי דבריהם, או שהבאתי דבריהם ודחית אותם. כי לרגלי הלך-נפש בדרך הלמוד כאמור, עיינתי מעט בספרי אחרונים, כי ספרי זה אינו ספר שו"ת רק ביאור הלכות אשר שקול הדעת החפשי הורשה בזה לכל העוסקים בעיון הראוי ומועיל.

אחרי הקידה וההשתחוויה להעליון הטוב ומיטיב אשר זכני להוציא לאור ספרי זה, אציב מצבת זכרון לנפשות הורי, אדוני אבי מורי המופלג בתו"י **יצחק שמואל הכהן ז"ל** ואמי מורתי **רחל בת הרב אליעזר שמואל ליובעצקי ז"ל** אשר התאמצו יותר מכוחם להחזיק אותי כל ימי נעורי באהלי התורה שהתכוננו בעת ההיא, ישיבת מיר וואלאזין, ולשמם וזכרם קראתי ספרי בשם **'שערי ישר'** שראשי אותיות שמם עולה שם **'ישר'** וגם שמי כלול בו, וכן יהיה זכרון עולם לנפשות חמי הרה"ג **משה מרדכי אידעלבוויץ ז"ל** וחמותי **רחל בת הרה"ג ר' אברהם שמואל גארדאן ז"ל** שכל מגמתם היתה לסבב עניני שתהא תורת אומנתי ומחשבתם הרצויה היתה בעזרי בעז"ה. ותבדל לחיים טובים רעיתי הכבודה הרבנית **לאה תחיה** שהיתה לעזר לי בכל הליכות נפשי מאז ועד היום, ויזכרו לטוב בני רב חביבי הרה"ג **סוע"ה מוה"ר משה מרדכי שליט"א** וחתני הרה"ג **סוע"ה מוה"ר שרגא פייוויל הינדעס שליט"א**, שהיו לי לעזר באיזה ענינים להכריע הספיקות, ויזכרו לטוב גיסי הנעלה **מר אליהו משה היילפרן שליט"א** ואחותי הכבודה **מינא לאה תחיה** שחשבו מחשבות לקבל עליהם הוצאת ספרי לאור, וכן זכור לטוב כבוד גיסי הרה"ג **סוע"ה מוה"ר צבי יהודה אלשוואנג שליט"א** רב בשיקאגא שהמציא לי התחלה הראשונה, להדפסת ספרי, ואפריון אמטיה להבחור הנעלה חו"ב **מר אהרן ישעיה נ"י** אשר עבד עבודה תמה, להעתיק את הכתב יד בכתב נקי כיד ה' הטובה עליו, ולא היה קורא בו כקורא להגיה, ויגע ושנן כל ענין היטב עם בני גילו, ומהם גם נכדי הנעלה חו"ב **מר קלמן נ"י**, יהיה זכרם לברכה ויעלו על במתי האושר לברכה ולתפארת. ואנכי תפלה שכה יעזרני העליון להוציא לאור את יתד פרי עשתונותי אשר אתי בכתובים להפיצם בישראל.

1234567

דברי המצפה לישועה ולהרמת קרן תוה"ק ובנין ציון וירושלים בב"א.

שמעון יהודא הכהן שקאפ